

	Центральний український державний університет імені Володимир а Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни		ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки)</i>			
Галузь знань		01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність		016.02 Спеціальна освіта			
Освітня програма		Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка і логопедія)			
Рівень вищої освіти		Бакалавр			
Форма навчання		Денна			
Курс		3			
Семестр		5			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			16
		Практичні/семінарські			16
		Лабораторні			
		Самостійна робота			58
Семестровий контроль		Залік			
Викладач		<i>Рацул Анатолій Борисович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти</i>			
Контактна інформація		a.b.ratsul@cuspu.edu.ua			
Кафедра		Педагогіки та спеціальної освіти			
Факультет		Педагогіки, психології та мистецтв			
Предмет навчання		Теоретичні засади, організації наукового пізнання, наукові підходи до вирішення задач дослідницького характеру в спеціальній освіті.			
Мета		<i>Метою курсу є</i> опанування студентами системи знань з науково-педагогічного дослідження, поглиблення уявлень про його методологічні основи; формування у них знання щодо видів, принципів організації та методів здійснення науково-педагогічного дослідження в спеціальній освіті; розвиток інтересу до науково-педагогічних проблем у сфері освіти та спеціальної освіти, формування умінь аналізувати, інтерпретувати науково-педагогічні явища, причинно-наслідкові зв'язки між ними на основі узагальнення і систематизації знань з освітніх наук; розвиток умінь здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло доносити власні міркування; удосконалення дослідницьких умінь, які дозволять досягти високого рівня самоорганізації професійної діяльності.			
Компетентності		<i>Інтегральна компетентність:</i> здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає			

	<p>застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні</i></p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p><i>Спеціальні</i></p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико -консультативної діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації.</p> <p>СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
<p>Програмні результати</p>	<p>РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.</p> <p>РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально- типологічних відмінностей.</p> <p>РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><u>Розділ I. Методологічні основи науково- педагогічних досліджень.</u></p> <p>Тема 1. Методологічне забезпечення науково- педагогічного дослідження.</p> <p>Сутність і завдання наукової діяльності. Наукова діяльність як інтелектуальна і творча діяльність, що спрямована на отримання і використання нових знань.</p> <p>Науково-дослідна робота студентів, її значення для становлення професіоналізму фахівця в галузі спеціальної освіти. Система науково-дослідної роботи студентів у закладі вищої освіти. Принципи організації науково-дослідної роботи студентів.</p> <p>Методологія – наука про наукове пізнання. Наукове пізнання як об'єкт дослідження. Методологічні умови успішного наукового пізнання.</p> <p>Основні методологічні підходи в дослідженні педагогічних проблем: системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, антропологічний, цивілізаційний, культурологічний, етнопедагогічний, компетентнісний, інші.</p> <p>Тема 2. Специфіка наукової діяльності в галузі освіти.</p> <p>Науково-педагогічне дослідження, його компоненти. Особливості науково-педагогічного дослідження у спеціальній освіті.</p>

Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні, кількісні та якісні дослідження. Співвідношення фундаментального і прикладного в науково-педагогічних дослідженнях.

Структура прикладного педагогічного дослідження. Вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень. Показники цінності наукового дослідження в педагогіці.

Тема 3. Методи науково-педагогічного дослідження.

Поняття про метод. Метод науково-педагогічного дослідження. Класифікації методів науково-педагогічного дослідження.

Емпіричні методи педагогічного дослідження: спостереження, анкетування, бесіда, проєктивні методи, експеримент, аналіз змісту педагогічних документів, вивчення педагогічного досвіду.

Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, методи моделювання. Їх сутність, специфіка застосування в педагогічному дослідженні.

Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження: генетичний метод, порівняльний, порівняльно-історичний, історичний методи. Діагностичні методи.

Комплексне застосування методів в науковому педагогічному дослідженні.

Розділ II. Логіка науково-педагогічних досліджень.

Тема 4. Загальна логіка і структура науково-педагогічного дослідження.

Етапи виконання науково-дослідної роботи. Послідовність виконання, характеристика кожного етапу. Вибір і обґрунтування теми дослідження. Визначення об'єкта та предмета дослідження. Формулювання мети і завдань дослідження. Аналіз досліджуваної проблеми (літературний огляд). Розробка гіпотез дослідження. Підбір групи досліджуваних. Вибір методів (методики) проведення дослідження. Проведення дослідження. Обробка результатів дослідження. Узагальнення результатів дослідження. Формулювання висновків і практичних рекомендацій. Методологічна рефлексія в науковій роботі. Будова основної частини дослідження. Типовий зміст наукових робіт різних рівнів.

Тема 5. Види навчально-дослідної роботи студентів.

Особливості науково-дослідницької роботи студентської молоді. Наукові дослідження студентів під керівництвом викладачів. Реферат як найпростіший вид навчально-дослідницької роботи студента. Вимоги до написання реферату. Курсова робота, вимоги до її написання. Тези доповіді та наукова стаття. Персональний освітній простір студента. Самостійні дослідження студентів в інформаційному просторі.

Тема 6. Представлення результатів науково-педагогічного дослідження.

Презентація, популяризація й апробація результатів науково-педагогічних досліджень. Види та техніка презентації результатів індивідуальної та групової роботи. Вимоги до апробації результатів науково-педагогічних досліджень. Популяризація наукових знань – її доцільність, соціальний контекст.

Тема 7. Академічна доброчесність у наукових дослідженнях.

Академічна доброчесність – інструмент забезпечення якості вищої освіти. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності: зарубіжний досвід (на прикладі Польщі). Модель академічної доброчесності в Швейцарії: цінність досвіду для України.

Тема 8. Інформаційний простір для педагогічних досліджень. Історіографія та джерельна база наукового дослідження. Інтернет-джерела. Досвід роботи педагогів як педагогічна інформація. Мемуари, спогади, епістолярна спадщина, наукові публікації як джерела педагогічного досвіду. Матеріали науково-педагогічних (етнографічних) експедицій. Статистична інформація та якісні характеристики збору даних державними службами, громадськими організаціями, соціологами й психологами.

Методика вивчення джерел. Способи короткої фіксації інформації: анотування, тезування, реферування, конспектування, логічне структурування тощо. Їх опрацювання в процесі дослідження. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.

Критерії оцінювання роботи студентів

Критерії оцінювання передбачають, що всі здобувачі вищої освіти дотримуватимуться академічної доброчесності:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої, проєктної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Максимальний бал оцінки рівня знань з теми під час усного опитування на семінарському занятті – 5 балів:

- 5 б. - знання є глибокими, міцними, узагальненими, системними; студент вміє застосовувати знання творчо, його відповідь характеризує вміння самостійно оцінювати різноманітні педагогічні ситуації, явища, концепції та теорії, виявляти й відстоювати особисту позицію; вдало ілюструє теоретичні положення;

- 4 б. - студент знає ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, усвідомлює зв'язки між ними, самостійно застосовує знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна; інколи допускає незначні помилки у відповідях;

- 3 б. – студент знає найсуттєвіші істотні ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна, хоча їй бракує власних суджень; допускає незначні помилки у відповідях і під час виконання практичних завдань;
- 2 б. - відповідь при відтворенні матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Наведені приклади не отримують достатньо глибокого педагогічного аналізу, що свідчить про низький рівень сформованості дослідницьких умінь.
- 1 б. – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань; студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття.

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».

Студенти, викладачі мають дотримуватися [ЕТИЧНИЙ КОДЕКС університетської спільноти в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка](#).

Академічна доброчесність. Очікується, що ІТЗ студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Відвідування занять та поточний контроль.

Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Підсумковий контроль. Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі заліку у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Завданням заліку є перевірка розуміння програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації

	компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.
Інформаційне забезпечення	<p>Офіційний сайт ЦДУ: http://www.kspu.kr.ua/ua/. http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki http://ebooktime.net/book_346.html http://eduknigi.com/ped_view.php?id=25 http://www.info-library.com.ua/books-text-466.html http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Yan_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpkhnpu/ZNtNDR/2008_28/9.htm</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average. 2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/education/average. 3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua 4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/ 5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.com 6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://znannya.info 7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlepbBQUXX47kRw_Z8Qc 8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua Освіта UA [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua 9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra. Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about 10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://shr.name/cTv6O 11. Освітній портал "Освіта.UA". http://osvita.ua 12. Освітнянська мережа України. www.ednu.kiev.ua 13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://naurok.com.ua, 14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua 15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua 16. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua

	<p>17. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/</p> <p>18. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: https://stage.icfinedu.org/browser</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<i>Аудиторія теоретичного навчання, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i>